Vijfde Jaargang, Nummer 10 Verschijnt elke veertien dagen 27. Mei 1933

LABORISTA ESPERANTISTO
ARBEIDER ESPERANTIST

ORGAAN VAN DE FEDERATIE VAN ARBEIDERS-ESPERANTISTEN IN HET GEBIED VAN DE NEDERLANDSE TAAL

Abonnementsprijs f 1,25 per jaar. Voor leden gratis. Prijs losse nummers f 0,05 per eksemplaar. Oplaag 3200 eksemplaren.

WAT NU?

★

Uit ons propagandanummer blijkt wel heel duidelik de belangstelling die er leeft voor Esperanto, in en buiten ons land.
We beweren zo dikwels, dat er in elk land op duizenden plaatsen esperantisten zijn en zij die reeds tot onze beweging behoren weten het ook wel, maar in ons propagandanummer konden we dit nog eens weer aan buitenstaanders bewijzen. En waarmee we konden aantonen, dat inderdaad voor de esperantisten de wereld open staat. De esperantist vindt makkers in alle landen hetzij op reis, hetzij door schriftelike uitwisseling van gedachten.
Wel eigenaardig is, dat deze internationale band, die, dank zij esperanto, toch in de kiem aanwezig is, niet door de arbeidersorganisaties wordt benut, om niet te zeggen uitgebuit. Hoe is het mogelik, zouden we willen vragen, dat waar de bewijzen nu toch wel voor de hand liggen en overstelpend zijn, de arbeidersbeweging internationaal nog zo gebrekkig zich kan blijven voortslepen, in plaats van in te grijpen en radikaal aan alle achterlike rompslomp van vreemdetalen korrespondentie een einde te maken. Wordt het niet meer dan tijd, om de geest van vooruitstrevendheid metterdaad te tonen? En het esperanto, in woord en geschrift die plaats te verschaffen welke het toekomt?
Deze tijd, waarin de internationale banden hechter dan ooit gesmeed moeten worden, duldt niet het lijdelik toezien, het afwachten op slagen.
Mag een vooruitziend bestuur wel afwachten tot de feiten het nopen over te nemen wat onder het volk leeft? Is regeren, hier besturen, geen vooruitzien?
Waarop dan nog gewacht?
De taal die vroeg of laat toch zal zegevieren, omdat het internationale verkeer het eist, is er, kant en klaar en beproefd.
Geteoretiseerd hoeft er niet meer te worden. De praktijk heeft reeds uitgewezen, dat Esperanto een internationale taal **is.** Dat beamen vele vooraanstaanden uit de arbeidersbeweging. Zij ook zijn het er over eens, dat het zo niet langer gaan kan. Dat alle kongressen een zee van tijd kosten en een toonbeeld van stumperigheid zijn. Bekende mannen, leiders nota bene, die zich beholpen of helemaal niet in een vreemde taal kunnen uitdrukken. Redevoeringen moeten aanhoren, die ze niet kunnen verstaan, of ze uitspreken zonder verstaan te worden.
Korrespondentie wordt gevoerd die men niet kan lezen, geheel afhangend van de korespondenten en vertalers. Rapporten ontvangen zij die ze niet kunnen lezen.
En dat alles gebeurt in onze tijd waarin afstanden niet meer bestaan, onder wat zich tot het vooruitstrevendste deel der mensheid rekent, bouwers aan een nieuwe maatschappij!
Terwijl een schare van ongestudeerden van dat alles geen last heeft, vrijelik een korrespondentie voert over alle grenzen heen in één taal en z'n kameraden uit alle taalgebieden kan ontmoeten en begrijpen.
In ons orgaan heeft een aantal grotere en kleinere organisaties zich voor Esperanto uitgesproken. Dat is niet voldoende. Zij moeten het esperanto **gebruiken.**
Men wacht op invoering op de school. Maar de invoering op school wacht tot zij het gebruiken. Zo komen we er niet. Dat bestuurders geen esperanto kennen is geen motief. Ze kennen ook zo vele andere talen niet, die ze in hun praktijk tegen komen. Geen tijd om te leren, hoewel men toch ook wel andere talen leert. Maar wat nood, de kaderkursussen en scholen zijn daar toch voor a.s. bestuurders.
Op het rooster dier scholen zij op de eerste plaats esperanto. Het personeel kent geen esperanto? Maar als toch ook andere kennis vereist wordt, dan kan immers een der vereisten zijn de kennis van esperanto.
Verscheidene verenigingen zijn aangesloten bij een internationaal lichaam, welke rapporten e.d. publiseert in een of meer vreemde talen. Een dier vreemde talen zij esperanto, opdat deze spoedig uitsluitend worde gebruikt.
Iedere organisatie diene, in het belang van de internationale kameraadschap, naast haar eigen taak de bevordering en het gebruik in eigen rijen van esperanto. Voor hen die zich waarachtige internationalisten noemen, mogen al deze „bezwaren" niet tellen.
Dat dit vooral tot de jeugd doordringe.
Verenigt U, over alle grenzen heen.
Daarvoor zet ge tijdelik enige andere weinige dingen opzij. Toont je allereerst internationalist. Hebt er geen vrede mee, dat ge internationaal achterlik blijft. Ge moet niet willen, dat ge niet begrepen en niet verstaan wordt.
Laat de tijd niet voorbij gaan, tot ge er ook „te oud" voor zijt en er ook „geen tijd" meer voor hebt, om het dan te betreuren, dat ge niet, als al die duizenden arbeiders, esperanto kent. Zegt niet, dat ge toch geen buitenlandse konneksies hebt. Die hebt ge alleen niet, omdat ge geen esperanto kent. Beweer niet, dat ge er geen behoefte aan hebt, want wat buiten onze grenzen gebeurt gaat ook ons aan. Daarvoor zijt ge sosialist. Beperk u niet tot binnen de enge grenzen van enig taalgebied, werpt af alles wat naar bekrompenheid zweemt en onbewust voet geeft aan een nationalisme dat een zuiver internationalisme in de weg staat.
Reiken de arbeiders aller landen elkaar de hand over de grenzen, niet met voor elkaar onverstaanbare woorden, maar in de taal die geen grenzen kent, die ons naast elkaar doet opmarsjeren in gezamenlik begrijpen, naar ons gezamenlik doel.

Van de VARA.

Naar aanleiding van de „deziresprimo", aangenomen in ons laatste kongres, brengen we onderstaand antwoord van de VARA ter kennis onzer leden.

W. M.,

„In antwoord op uw brief van 21 April l.l. delen wij u mede, dat wij met belangstelling kennis hebben genomen van de uitspraak van het door u genoemde kongres, die wij ter kennis zullen brengen van ons Hoofdbestuur. Wij vestigen er evenwel uw aandacht op, dat in de praktijk is gebleken, dat er bij de radioluisteraars vrijwel geen belangstelling bestaat voor het volgen van een Radio-Esperanto-kursus. Indien deze belangstelling wel zou bestaan, zou de VARA geen enkele reden hebben zulk een kursus niet te organiseren, omdat alleen de belangstelling van de luisteraars maatgevend voor ons is.

Hoogachtend,

w. g. Zwertbroek, sekretaris.

Het is ons onbegrijpelik, dat de VARA maar steeds blijft volhouden, dat er geen belangstelling voor een Esp. kursus zou bestaan. Als bewijs werd meermalen tegen ons aangevoerd, dat de laatste kursus maar 500 deelnemers telde.

Even zoveel malen moesten we dat verwijt van de hand wijzen, omdat steeds de VARA de oorzaak was van geringe deelname of niet doorgaan, door immer zó laat van haar besluit kennis te geven, dat er geen tijd bleef om propaganda te maken. Of belangstelling niet juist eerst moet worden opgewekt!

Ondertussen boekt de Nijmeegse kursus over Huizen, elk jaar enige duizenden deelnemers.

Dat de VARA heus niet de enige zou zijn als ze uitzendingen in en over esperanto in haar programma zou opnemen blijkt wel uit het feit, dat volgens de laatste gegevens in een jaar in 26 landen door 126 zenders 514 esperanto-lessen, 1213 lezingen over en in esperanto, en 279 esperanto-programmaas werden uitgezonden.

De meeste zijn met een burgerlike en nationale tendenz. Terwijl in ons land de arbeiders een eigen omroep bezitten, gebruikt men nochtans Esperanto niet.

Wat zou, om één ding te noemen, het goed hebben gedaan om bijv. Kleerekopers rede over de verbranding der boeken in Duitsland, eveneens in 't Esperanto weer te geven, zodat altans in verscheidene landen, ook in Duitsland, men een sosialisties protest had kunnen horen.

Wat dit betreft zou dat toch regelmatig kunnen gebeuren. Hetgeen dan tegelijk in de lijn had gelegen van het ten gunste van Esp. genomen besluit van de A.R.I. (Arb. Radio Internationale).

Fed. Eksamen-komitee.

Ofschoon in de laatste mededeling van ons E.K. duidelik was vermeld, dat aanmeldingen en eksamen-geld voor de 26-ste April in ons bezit moesten zijn, kwamen er toch verschillende te laat. Wij hebben deze aanmeldingen ter zijde moeten leggen.

Enige kameraden verzochten ons op dit besluit terug te komen en hun als nog toe te laten. Dit was natuurlik onmogelik. Het E.K. overweegt echter de mogelikheid in de herfst nog een eksamen in Amsterdam te doen plaats vinden.

Daar de leden van het E.K. overbelast zijn met allerlei werkzaamheden, is het hun onmogelik over alle kleinigheden te korresponderen. De sekr.-penningm. zal het daarom ook zeer op prijs stellen, als de kandidaten, die niet zijn toegelaten en die van plan zijn de volgende keer aan het eksamen deel te nemen, het gestorte eksamengeld laten staan.

Voor het eksamen te Den Haag hebben zich voldoende deelnemers aangemeld. Dit eksamen zal vermoedelik in September plaats vinden.

De Sekr.-penningm. G. P. DE BRUIN,
G. J. van Heekstr. 140, Enschede.

HOE INTELEKTUELEN REIZEN.

Een engels journalist zal eens vertellen hoe het nu toch in Spanje is. Hij kent wel geen spaans om zich met de bevolking te verstaan maar wat nood, hij is toch engelsman en wordt zijn taal niet overal gesproken? En hij kende toch ook frans, als 't eens helemaal niet ging met engels. Ziehier hoe 't hem verging. (Uit „Het Volk".)

Toen ik er over stond te denken, dat vergeleken bij dit paleis Buckingham Palace eigenlik maar kinderspeelgoed was, kwam er een man naar mij toe, die zijn levenlang heldhaftige pogingen moet hebben gedaan om er uit te zien als een rechercheur. Wij probeerden direkt een gesprek aan te knopen. Maar omdat hij geen woord Engels verstond en ik niet meer kon zeggen dan „dank u" in het Spaans, wilde het gesprek niet vlotten. Hij liep bepaald over van inlichtingen. Dit was dit en dat was dat en toen hij zag, dat ik het niet begreep, zei hij het alles nog eens over, twee keer zoo hard. Toen werd hij kwaad. Ik antwoordde in het Frans, maar hij snapte er niets van.

Ik herinnerde mij plotseling, dat ik een boekje ik mijn zak had van „in zoveel maanden Spaans leren". Ik bladerde het door en zocht naar een zin voor de rechercheur. Maar ik vond niets anders dan deze zinnen:

„Zal ik het raam openschuiven?"

„Heeft u voor mij een kamer met een bed?"

„Neen, dank u, ik rook niet". „Kan ik mijn koffers weer dicht doen?" Wanneer krijg ik mijn wasgoed terug!" „Een glas bier, als 't u blieft", en nog zo'n paar zinnen, die mij het boekje woedend deden dichtklappen.

Regelmatige Esperanto-uitzendingen in Polen.

Dank zij ook vele verzoeken van buitenlandse luisteraars worden de esperanto-lezingen voor de radio in Polen voortgezet vanaf 5 April j.l.

Woensdags om de 14 dagen van 10.55-11.15 over Krakow en Warschau (Zie „Radiogids" op Warschau).

Esperantisten vraagt uw radio-sentrale om doorzending.

De laatste 5 minuten worden gebruikt ter beantwoording van in 't esp. gestelde vragen.

Op 31 Mei spreekt Prof. Wacek over Zomer in Polen;

14 Junie over de schoonheid van de poolse muziek met konsert;

28 Junie Prof. Lempicki over wetenschap en ontwikkeling in Polen;

12 Julie, Z. Sobota (een blinde esperantist) Blindenbescherming in Polen);

26 Julie, T. Hodakowski over Esperanto en de rol der polen bij haar verbreiding.

Zijn dit al nationalisties getinte uitzendingen, luisteren we er naar tot ook de sosialistiese omroepen het nut van dergelike uitzendingen meer gaan inzien.

Zend rapport van uw bevindingen aan *„Polskie Radjo", Warszawa-Kraków, Polio.* Slagen de burgerliken dan volgt misschien de arbeidersomroep.

Zij 't dan, dat het andersom moest wezen.

WERFT ABONNEES OP ONS BLAD

Ge wilt propaganda maken! · Goedkoop!

Bestel dan dadelik, voor maar *1 sent* per stuk, het brosjuretje van 8 pag.: *„Amerika bestond reeds vóór Kolumbus".*

(Elk kwantum, klein of groot, is goed, mits dadelik besteld, want het moet nu gedrukt worden.)

Ons *Propaganda-nummer* van L.E. is ook na 1 Mei te gebruiken. Kost ook slechts één sent per stuk. We verkochten hiervan 40.000 eksemplaren. We hebben er nog een paar duizend, *maar kunnen er niet meer bij laten drukken.*

Er zijn afdelingen, die 1500 stuks in nog geen dag verkochten. Eén lid verkocht er alleen **400!** en toch waren er nog afdelingen die **niets** bestelden.

Wie nog een partijtje wil ontvangen om het geregeld te gebruiken als prop. materiaal, *bestelle dus dadelik.*

Esperanto op de scholen, de bekende brosjure waarnaar zo velen vroegen, is ook weer verkrijgbaar. Wij lieten er *4000* van komen. Prijs 5 sent (Voor afdelingen 4 sent).

Kolporteert daarmee op ouderavonden bij de ouders zelf en in onderwijskringen.

Voeg daarbij het *Marxbiljetje* — óók altijd bruikbaar — welk strooibiljetje maar *f 1.— per duizend kost* en ge hebt propaganda-materiaal te over.

Alle bestellingen te richten tot de Libro-Servo F L E, Valentijnkade 2, Amsterdam (O.) Postgiro 111278.

Wij blijven bouwen!

De 72e afdeling is er!

Deze werd opgericht in Amsterdam op de „Eilanden" na een kursus welke plaats vond in samenwerking met de Oosterspeeltuin.

Welkom in onze rijen, makkers.

De sekretaris is kdo H. J. Veltman, Czaar Peterstraat 7², A'dam (N.).

ESPERANTO IN DE PRAKTIJK.

Van het Alg. Komitee van verweer tegen terreur en vervolging in Duitsland ontvingen we een sirkulaire opwekkende tot boykot van duitse waren.

De naam van dit komitee bevindt zich ook in 't esperanto op het briefpapier. Deze luidt: „Ĝenerala komitato por defendo kontraŭ teroro kaj persekuto en Germanujo".

KOREKTO.

Leginte kun kontento la bonan raporton pri la Fed. kongreso, mi tamen ne povas ne korekti la jenan frazon rilate la proponojn 13, 14, 15: „R'damo I ne aprobas la proponojn; tiaj proponoj ne aperu sur la tagordo, ĉar tio signifas grandan danĝeron por nia Federacio".

Tion mi tute ne diris. Mi diris, ke mi estas kontraŭ la proponoj, sed poste mi sufiĉe klare esprimis min kontraŭ la ordoproponoj, kiuj estas danĝero por la demokrateco en nia federacio.

Bas Wels.

Onder leiding van
Degenkamp en Faulhaber

ONS TAALBLAD

Adres:
Rietstraat 40, Utrecht

IST.

Onze leerboeken vertellen ons, dat het achtervoegsel *ist* de persoon aanduidt,
die als beroep,
òf de werking uitoefent, in het stamwoord uitgedrukt,
òf zich met datgene bezighoudt, wat de stam noemt.

Heel gemakkelik. Maar in de praktijk wijkt men hier meer dan eens van af. Noemen we als voorbeeld maar de naam „esperantisto". Tot op heden zullen er zeer weinig mensen zijn, die van Esperanto hun beroep maken (esperantisten in **die** zin). Maar algemeen verstaat men onder de naam „esperantisto" een persoon, die zich hetzij uit liefhebberij, hetzij uit idealisme of uit een biezondere belangstelling met de idee bezighoudt.
Dergelike woorden zijn er meer:
Volapŭkisto, idisto, propagandisto, filatelisto, zionisto, budaisto, idealisto, utopiisto, enz.
Ook ziet men wel 'ns *biciklisto* gebruikt, zelfs in woordenboeken, waaromtrent een lezer terecht opmerkt: Een *biliklisto* is toch een **fietsenmaker!** Juist; en **geen** *fietser* of *wielrijder!* Die zou ik noemen *biciklanto*.
Alleen zou men in verlegenheid kunnen komen met 't vertalen van bv. *slagersjongen*, die van beroep **ook** met een fiets omgaat. Doch hier neme men gerust: *buĉistlernanto* of *viandistlernanto*.
Een opmerking verdient nog *mensogisto* i. pl. v. *mensogulo*; door Zamenhof zelf gebruikt.
En eindelik de woorden, die op *ism* uitgaan, en die tevens een vorm met *ist* naast zich hebben: waar *ist* dan geen los achtervoegsel is, doch met het overige deel van het woord één onafscheidelik geheel uitmaakt.
Het eerste (met *ism*) drukt dan een leerstelling, idee, bezigheid uit; het laatste (met *ist*) de persoon, die zich daarmee bezighoudt, als:

monoteismo = *monoteisto*
politeismo = *politeisto*
socialismo = *socialisto*
komunismo = *komunisto*
bolŝevismo = *bolŝevisto*
pesimismo = *pesimisto*
optimismo = *optimisto*
ŝovinismo = *ŝovinisto*
turismo = *turisto*
futurismo = *futuristo*

MEER EN MINDER.

Heel makkelik te vertalen: *pli* en *malpli*, nietwaar? Ja, maar; ofschoon we in alle gevallen met *pli* en *malpli* wel volstaan kunnen, toch — strikt genomen — ontbreekt er in één geval nog iets aan. Laten we eens zien, wat *meer* en *minder* in 't nederlands betekenen:
Zij vormen de vergrotende trap van bijv. naamw. en bijwoorden: *meer hoog* (*hoger*) = *pli alta, minder goed* = *malpli bona*.
Wij hebben voor *meer hoog* één woord: *hoger*, voor *minder hoog*: *lager*. Evenzo hebben we voor *meer veel* (*pli multe*) niet *veler*, maar *meer*, toevallig hetzelfde woord dus; en daar men wel *meer hoog* kan zeggen, maar niet *meer veel*, vergeten we onbewust bij het vertalen dikwels, dat *meer* eigenlik betekent **meer** *veel*, evenals *hoger* **meer** *hoog*. Zo komt het, dat we dikwels *pli* gebruiken, waar het eigenlik *pli* **multe** moest zijn.
Ook zo *minder* (*veel*) = *malpli multe*.
De vertaling moet dus analoog zijn aan de andere woorden met *pli* en *malpli:*

hoog = *alta*,	meer hoog = hoger	=*pli alta;*
mooi = *bela*,	meer mooi = mooier	=*pli bela;*
goed = *bona*,	meer goed = beter	=*pli bona;*
veel = *multe*,	meer veel = meer	=*pli multe;*

Geldt *pli* of *malpli* dus een **hoeveelheid**, als in de zin: *Mijn hond eet minder dan jouw hond;* dan vertaalt men: *Mia hundo manĝis malpli* **multe** *ol via hundo*. Immers, zou men alleen zeggen *malpli*, dan kon men er ook wel uit opmaken: minder *vaak*, minder *goed*, minder *vlug*, terwijl men bedoelt: minder **veel.**

DE ACHTERVOEGSELS -OBL EN -OP.

Ogenschijnlik is het verschil in betekenis tussen *obl* en *op* niet zo moeilik; tenminste beginnelingen ondervinden er niet veel moeite mee. Dit komt, omdat *obl* vertaald wordt met: **-voudig**, **-maal;** en *op* met: **met z'n....** Doch bij diepergaande studie blijkt, dat het toch niet zo gemakkelik is het verschil tussen deze twee achtervoegsels weer te geven. Een juiste grens tussen *obl* en *op* acht ik niet aan te geven, daar de betekenissen dikwels a.h.w. ineengrijpen.
Vandaar, dat deze achtervoegsels in sommige gevallen beide gebruikt worden en dan wel eens minder juist.
Het verschil meen ik als volgt het best te bepalen:

Obl = *-maal, -voudig;* de zelfstandigheid, waarvóór men een woord met *obla* plaatst, wordt **als één geheel beschouwd.** Een woord met *obla* kan dus als enkelvoudig bijvoeglik naamwoord gebruikt worden. **Het eenheids- of groepsbegrip treedt op de voorgrond.**

Op = een aantal van eenzelfde soort of hoedanigheid bijeen. **Nu treedt het individuele begrip meer op de voorgrond.** Men gebruike een woord met *op* liever niet als bijvoeglik naamwoord, omdat het *ope*-begrip nauw verwant is aan *kune*, d.w.z., één persoon of zaak kan eigenlik niet *kuna* of *opa* zijn, maar alleen meerdere tezamen. De begrippen *kune* en *ope* hebben dus niet zozeer betrekking op de persoon of zaak zelf zonder meer, maar op z'n handeling of toestand in verband met meerdere personen of zaken van dezelfde sort. Vandaar de slechts schijnbare tegenstrijdigheid tussen: *Li estas sola en: Ili estas kune, duope*.

Volgen een aantal voorbeelden:
Duobla pordo. Het zijn eigenlik wel twee deuren, maar worden als één geheel beschouwd.
Duobla (*duoble faldita*) *papero*. Eén papier. *Multoblaj efikoj de la elektro.* Elke uitwerking is veelvoudig, vele malen zo groot als....; maar blijft één uitwerking.

Duobla vidkapablo. Eén gezichtsvermogen, tweemaal zo groot of sterk als gewoonlik. *Mi pensis, ke heredinte la duoblan kronon* (Faraono III:18). *La tiaro estas la triobla krono de la papo*. Beide kronen (van Farao en Paus) zijn a.h.w. uit 2, resp. 3 kronen samengesteld, maar vormen toch elk één geheel.

Kvarobla ŝnuro. Eén touw, maar viermaal ineengewikkeld.
Dio promesis, ke li multobligos ilian rason. Blijft één ras, maar zal vele malen vermenigvuldigd (vergroot) worden. Had deze belofte betrekking op de *mensen* van dit ras, dan zou de zin luiden: *Dio promesis, ke Li* **multopigos** *la homojn*.
Kesto kun duobla fundo. Twee bodems, die, boven elkaar geplaatst, toch één geheel vormen. *Multobligi vegetaĵon per branĉplantado*. Eén soort, één plant wordt verveelvoudigd. Het gevolg is, dat men daarna niet kan spreken van een *multobligita vegetaĵo*, maar van *vegetaĵoj, kiuj estas* **multope**; nu denkt men aan elke verkregen plant.

La bonodorfumo formis ĉirkaŭ li kvazaŭ trioblan ringon (Faraono I, 146:2). Eén ring, schijnbaar uit drie bestaande. *La amikoj estis kune; ili estis kvinope. Duopigita papero* = *la paperoj estas duope*. Twee papieren op elkaar.
Eĉ fadeno triopigita ne baldaŭ disŝiriĝos (Predikanto 4:12). Drie afzonderlike draden bijeen.
Pagi duope. Met z'n tweeën betalen.
Pagi duoble. Eén som tweemaal zo groot betalen.
Pagi dufoje. Tweemaal eenzelfde som betalen. Als men op een vergadering gewoonlik 20 leden ziet, en er komen er nu eens 60, dan kan men van het aantal, de groepseenheid, zeggen: *La vizitantaro estas triobla;* maar van de

individuen, die de groep vormen: *La vizitantoj estas 60-ope.*

In onze literatuur vindt men wel woorden, die met de bovenstaande opvatting in strijd zijn, als bijv. *duopa pordego* (Faraono I,29:16), maar deze afwijkingen kan men niet als maatstaf nemen om het verschil te bepalen. Trachtte men dit, dan zou het verschil helemaal niet te omschrijven zijn!

RILATI EN KONCERNI.

Deze twee werkwoorden zijn zo nauw verwant, dat ze meermalen met elkaar worden verwisseld, en dikwels zonder af te doen aan de bedoelde betekenis. Natuurlik is er verschil, anders zou een van beide woorden overbodig zijn!

Rilati = betrekking hebben op, omgaan met, in betrekking staan tot, zich verhouden tot.

Koncerni = betreffen, aangaan, 'n biezondere betrekking hebben op.

Het niet opvallende verschil lijkt mij het best als volgt te bepalen:
Na *rilati* gebruike men liever geen voorwerpsvorm, maar een bepaling, voorafgegaan door *al* of *kun:*

Mi ofte rilatas kun mia amiko = Ik ga dikwels met mijn vriend om.
En nu kan men bij *rilati* steeds de zin ook omkeren, dus van die bepaling een onderwerp maken:
Mia amiko ofte rilatas kun mi.
Dit gaat niet met *koncerni*:
Tio ne koncernas min = Dat gaat mij niet aan. *Tiu afero koncernas la sekretarion* = Die zaak betreft de sekretaris.
Hier kan men niet zeggen:
Mi ne koncernas tion. Dat voelt men onmiddellik!

Ik zou haast zeggen, dat er bij *koncerni* een nauwer verband tussen onderwerp en voorwerp is, dan bij *rilati* tussen onderwerp en bepaling.
Bij *rilati* kan men zeggen, dat een betrekking (*rilato*) bestaat tussen onderwerp en bepaling (*La rilatoj inter mia amiko kaj ni estas oftaj*). Bij *koncerni* spreekt men niet van berekkingen (zou zijn *koncernoj*).
Het meest worden de bijwoordelike vormen met elkaar verward (*rilate* en *koncerne*). Om de juiste betekenis te weten te komen, kan men proberen er een werkwoord van te maken (*rilati* of *koncerni*). Dat brengt echter een moeilikheid mee, waarom ik het beter acht, *koncerne* of *rilate* door *pri* te vervangen. Is dat mogelik, dan moet het ook *koncerne* zijn: gaat het niet, dan neme men *rilate*. Een paar voorbeelden:
Aangaande hem vertelt men.. *Pri li oni rakontas;* dus kan ook: *Koncerne lin,* maar niet: *Rilate.*
Betreffende mij gedraagt hij zich steeds vriendelik = *Pri mi?* Nee; dus: *Rilate al mi....*

ONZE GROEPAVONDEN

LA GVIDILO EN KONVERSACIAJ VESPEROJ. III.

Ni daŭrigas ĉi tiun serion, ĉar ni supozas ke niaj legantoj ŝatas la daŭrigon.

8. Kiu estas la aŭtoro de Esperanto? Kiam li naskiĝis? Kie li naskiĝis? Al kiu lando apartenas Bialystok? Kie mortis Dro. Z.? Kiam? De kiu lando estas Varŝavo la ĉefurbo? Ĉu la loĝantaro de Bialystok estis unugenta? Ĉu la loĝantoj bone komprenis unu la alian? Kial ili ne povis kompreni unu la alian? Kion konstatis Z, kiam li estis ankoraŭ infano? Kio estis la konkludo el tiu konstato de Z.? Kiujn lingvojn lernis Z. en la gimnazio? Kion pensis Z. pri la Latino?

Ĉu la Latino estas vivanta lingvo? Kion faris Z. kiam li komprenis, ke mortinta lingvo ne taŭgas por internacia lingvo? Ĉu tiuj klopodoj havis sukceson? Kio estis la finkonkludo de Z.? Ĉu Z. nur mallonge pensis pri tio? Kiam estis lia projekto de lingvo internacia pli malpli preta? Ĉu Z. tiam jam estis plenkreska homo? Ĉu li tuj eldonis ĝin? Kion faris Z. en la tempo antaŭ la aperigo de la projekto? Kiam forlasis Z. la universitaton? Kiun profesion havis Z.? Ĉu Z. facile trovis eldononton por sia broŝuro? Kiu helpis lin? Ĉu Z. estis edziĝinta?

9. Kiam aperis la projekto de Z.? Kio estis la pseŭdonimo de Z.? En kiu lingvo aperis la unua verketo? Kio estis la titolo? En kiuj lingvoj estis la sekvintaj eldonoj? Ĉu Z. metis la libretojn en la ŝranko? Ĉu li ricevis multajn aprobojn? Ĉu neniu lernis la lingvon? En kiuj landoj estis la unuaj E-istoj? Kiuj estis tiuj unuaj E-istoj? Kiuj estas la unuaj propagandistoj en Germanio? Kion faris Einstein? Kie estis la unuaE-grupo? Kiam ĝi estiĝis? Kiam aperis la unua E-gazeto? Kie? Kio estis la titolo? Ĉu ĉi tiu gazeto ĉiam fartis bone?

Kiu helpis ĝin per mono? Ĉu ĉiuj E-istoj estis kontentaj pri E? Ĉu oni faris proponojn pri reformoj? Kiam? Ĉu tio utilis al E? Kiu estis la unua internacia E-organizo? Ĉu tiutempe la plimulto de la E-istoj estis reformema? Kion deziris la plimulto? Kio okazis en 1895? Kio estis la kaŭzo de tio? Kie loĝis la plimulto de la abonantoj de la E-isto? Ĉu la gazeto restis vivanta? Kiu estis la dua E-gazeto? Kie ĝi aperis? Kiu redaktis ĝin? Kiu estis la ĉefa pioniro de E. en Francio? Kion li faris? Kiun titolon havis la de li kreita gazeto? Kiuj aliaj gravaj personoj en Francio aliĝis al E? Kiu firmo komencis eldoni E-literaturon? Ĉu vi konas kelkajn pionirojn el Anglio? Kiuj? Kio okazis en aliaj landoj?

10. Kio estas kongreso? Kion oni faras en kongreso? Kio estas E-kongreso? Kiam okazis la unua E-kongreso? Kie ĝi okazis? En kiu lando okazis tiu kongreso? Kiom da homoj ĉeestis la unuan kongreson? Kion konstatis la kongresanoj? Kiu faris la malferman paroladon? Kiel parolis Z? Ĉu post ĉi tiu unua kongreso okazis aliaj? Kiom da kongresoj jam okazis? Ĉu ankaŭ okazis kongresoj en la militojaroj? Nomu kelkajn urbojn en kiuj okazis kongresoj. Ĉu E-kongreso estas festo? Ĉu ĝi estas nur festo? Ĉu la kongresanoj ĉeestas kunsidojn de la kongreso? Pri kio oni multe parolis en la E-kongresoj?

Novaj Verkoj Esperantaj.

Jam pasis la tempo en kiu la redaktoroj de Esperantogazetoj eksaltis pro ĝojo ricevinte novan verkon esperantan ĉu tradukitan aŭ verkitan originale. Libretoj kiaj „Frato Jaŭpik" iam estis akceptataj kun aplaŭdo ĉar en tiu tempo ĉio, kio nur pligrandigis la esperantan literaturon, estis bonvena, eĉ se la nova akiro estis kvalite malutila.
Tamen, ni pardonu la tiamajn penantojn, eĉ honoru ilin kiel la pionirojn de la Esperantomovado. Ja nur tiu ne eraras, kiu neniam ion faras.
Sed de tiam jam pasis kelkaj jardekoj. Sufiĉe da esperantistoj tiome kapabliĝis, ke verkoj kun tiom da eraroj gramatikaj kaj stilaj, kiom da linioj, ne plu aperos.
Nun preskaŭ ĉiusemajne aperas iu nova verko en Esperanto kaj alvenis la momento por la redaktoroj ke ili serioze ekzamenu la novajn verkojn rilate al ilia lingva valoro. Provizore la enhavo ne estas tiom grava problemo kiom la lingva prizorgado.
Urĝe necesas ke la redaktoroj flanken metu sian preskaŭ patrinan zorgemon por la pliampleksiĝo de nia literaturo. „Ne kvanto, sed kvalito decidas pri merito" diris Zamenhof en sia proverbaro, kaj prave!
Krom tio, la esperantistoj ĝenerale kaj la laboristaj esperantistoj aparte devas scii por kio ili elspezas sian monon tiom pene akiritan, kiam ili intencas aĉeti esperantan libron.
La perspektivo de severa kritiko stimulos la estontajn verkantojn al fervora studado de la verkoj Zamenhofaj, kio ne povas manki al tiuj, kiuj intencas verki aŭ traduki en Esp. Tiu studo grave akcelos la stilan unuecon, kiu estas la plej efika rimedo kontraŭ pereiga disfalo, do la ĉefa kondiĉo de ĝia ekzistado. Efektive, nenia malamiko de nia movado povas kontraŭbatali nin tiel efike, kiel ĝiaj amikoj faras tion uzante malsaman stilon en verko destinita por la publiko.

Eksamen doen.

Reeds weken terug was in onze afdeling aller belangstelling voor het eksamen. De één is bang. Tja, ik wil wel eksamen doen, maar ik weet niet voldoende woorden, daarbij komen nog de samengestelde tijden en diverse grammatika. Een ander weet weer niets van de geschiedenis van Esperanto en een derde vreest de konversatie. De optimist die erbij zit zegt: Onzin, jullie stellen het allemaal te zwaar voor. Het is werkelik zeer eenvoudig, zoveel kennis heb je daarvoor niet nodig, maar gewoonlik weten de lui die angstig zijn, er veel meer van dan de optimist zelf.

14 Mei, de dag van het eksamen. De avond te voren had ik de wekker reeds opgewonden om zeker van mijn zaak te zijn. Gewoonlik word ik uit mezelf wakker, maar nu was ik bang me te verslapen. Datzelfde gevoel heb ik ook wanneer ik met vakansie ga. Daarom heeft deze dag wel iets met vakansie gemeen. Beide keren verlaat men zijn huis met de gedachte: Wie weet wat voor vreemd voedsel ik nu weer te slikken krijg.

Enfin, vlug naar Bellevue, want het is tijd. Reeds in de gang ontmoet ik vriendinnen en vrienden met lachende gezichten. We kennen dat zuur-zoet lachje, niemand is bang, maar wanneer we de zaal moeten binnengaan zeggen enigen tegen mij: na U. Voor mij loopt 'n knaap van wel 100 Kilo. Hij neemt met zijn breedte gelukkig achter mij zijn plaats in. Vóór mij komt een meisje van de slanke lijn te zitten. Dat is dik in orde denk ik, nu kan ik af en toe mijn ogen een beetje verdraaien. De zaal is groot, „te groot", want daardoor krijgt men geen gelegenheid even bij een ander zijn werk te koekeloeren. Dit zou toch niet baten, want er lopen talrijke rechercheurs door de zaal. Zelfs van je woordenboekje mag je geen gebruik maken. Nota bene wordt het woordenboekje van Schidlof zo sterk aanbevolen, omdat het zo gemakkelik mee te dragen is in je zak. Het mankeerde er nog maar aan, dat je gefouilleerd werd of je verboden wapens bij je had, zoals in Duitsland.

12 uur, de welverdiende rust was ingetreden. Na koffiedrinken ging ik er weer heen. Voor ik naar binnen ging kwam ik langs de Stadsschouwburg. Daar ging een middagvoorstelling, nog wel een blijspel, genaamd Eindexamen. Ironie van het noodlot. Ik stond in dubio naar welk eksamen te gaan, maar bij nader onderzoek is mij gebleken dat in de Stadsschouwburg geen diploma wordt uitgereikt, dus ben ik maar gedwee naar Bellevue gegaan. De dag kwam om en we gingen naar huis, ieder met de hoop dat hij of zij geslaagd is, want „het viel nog al mee".

Toen ik op straat kwam vroeg mij een jongen: Mijnheer, weet U hoe laat het is? Ik zeg: beste jongen, ze hebben mij binnen zóveel gevraagd, ik weet niks meer.

Toch had ik er lol van. Het sukses dat wij hebben bereikt, onze wil doorgezet, niet van anderen afhankelik te zijn, onder kameraden te vertoeven....

Helpt onze organisatie groot maken.

M. S. van Beever.

SYSTEMATISK KURS I ESPERANTO.

door H. Seppik-Malmgren. Twede uitgave. 88 pg., 12 × 17½ cm., prijs zw. kr. 0.75. De eerste uitgave van dit leerboek, door ons in L. E. van 1 April 1933 geresenseerd, was in 6 maanden totaal uitverkocht, hetgeen bewijst, dat de „Systematisk kurs" zeer hoog op prijs gesteld wordt.

NIEUWE UITGAVEN.

Uitgave van de Förlagsföreningen Esperanto (Eldona Societo Esperanto), Box 698, Stockholm 1, Zweden:

BARELULOJ KAJ FADENULOJ.

(Patapoufs & Filifers) van André Maurois, vertaald uit 't frans door Berno Fabo. Uitg. N.V. „Johan Mulder", Uitgevers, Gouda. De illustraties van Jan Emers. 104 pg., prijs f 1.20.

Een modern sprookje van een avontuur van twee broertjes, die op wonderlike wijze in het sentrum der aarde terecht kwamen en daar tussen twee volken, de dikken (bareluloj-tonnetjes) en de dunnen (fadenuloj-draadjes) enige tijd moesten doorbrengen.

Schijnbaar slechts een aantrekkelik boek voor kinderen, maar aan de volwassenen zal de fijne satire van de franse schrijver op het wereldgebeuren van deze tijd, niet ontgaan. Men kan met dit boekje enige aangename groepavonden doorbrengen, ook al om de lichte stijl, waarin het geschreven is.

Het boek is tipografies goed verzorgd. Een aparte taalresensie vindt de lezer eveneens in dit nummer. EFO.

En tiu ĉi konvinko mi eklegis novan verketon titolitan: Bareluloj kaj Fadenuloj. Ĝi estas tradukita el franca lingvo en Esperanton de Berno Fabo, ilustrita de Jan Ermers kaj eldonita de N.V. Joh. Mulder, Gouda, Holando.

Legante, mi de tempo al tempo estis ĝenata de la troa metado de la adjektivo malantaŭ la substantivo, kompreneble sub la influo de la franca teksto. Oni povas meti la adjektivon tute laŭ plaĉo antaŭ aŭ malantaŭ la substantivo; certe, oni povas. Sed la stilo de Zamenhof lernigas nin iom modestigi nian moviĝadon sur la glitiga vojo de la libereco.

Por holandanoj la libreto estas tre facile legebla, eĉ iom tro facile, mi opinias. La tradukinto ne ĉiam sukcesis eviti la influon de sia nacia lingvo kaj mi ne mirus se eĉ franco kelkajn esprimojn ne tute, aŭ eĉ tute ne komprenus, kiuj al holandanoj ŝajnas esti tre klaraj.

Mi scias ke traduki estas malfacilege kaj kiuj malsame opinias, tiuj ne scias pri tradukado, kaj al tiuj mi konsilas: Neniam ekuzi vian plumon por traduki ion destinitan por la publiko ĉar vi nur kaŭzos malutilon al nia movado.

Komprenante do mi juĝos ne tro severe, sed kelkajn esprimojn kun tro holanda aspekto kaj kelkajn vortojn nebone aplikitajn mi ne povas preterlasi.

Gesinjoroj Duoblo amas sin **tre** (neniam **tre** en la fino de la frazo).

Ni havis **la** morbilon (morbilo estas **nomo**, do ĝi difinas per si mem).

Averti paĉjon (**informi la** paĉjon).

Kie **ĉi tiu** nun estas? („tiu" ne estas persona pronomo sed montra; ĝi do ne povas anstataŭi personon, do: Kie li nun estas?)

Ni estas irontaj malsupren, diris Dido ordone. (En tiu frazo Dido konstatas ion, kaj konstati **ordone** ne estas eble, do: Ni iru malsupren, diris Dio ordone).

Ampleksa groto, balono; **malampleksaj** kupeoj. (La radiko „ampleks" ne havas sencon adjektivan kaj ĝi estas ŝanĝebla tiele nur per aldono de grand', mult', vast' aŭ alia vorto tia. **Malampleksa** do estas vorto sensenca). Homo, kies ventro havis **ĉirkaŭon......**

Malampleksa do estas vorto sensenca. Homo, kies ventro havis **ĉirkaŭon.....** (La ĉirkaŭo de io troviĝas ekster tiu io. Ĉiu persono aŭ objekto estas la centro de sia ĉirkaŭo. **Ĉirkaŭo** ĉi tie devas esti: amplekso.)

Reĝo Obebarel, kiu postsekvis sian patron post ties morto.... (La verbo **sekvi** jam enhavas la ideon „post"; oni ja ne povas **antaŭsekvi!** Li do sekvis sian patron post ties morto. Kien li lin sekvis? Tombejen? Li lin sekvis sur la tronon, la tradukinto intencis diri. La patro tamen ne pli iris tronon. Ni do simple traduku: Reĝo Obebarel, kiu, post la morto de la patro, anstataŭis lin sur la trono.... aŭ kiel reĝo....).

Li fermis la okulojn kaj **lasis** sin (faligis aŭ glitigis sin).

Diri laŭ mi: (Zamenhof diras: „Ripetu post mi." Ĉu ne povas ekzisti unueco en eĉ tiuj simplaj frazetoj?).

Malalte malsuper si ili rimarkis.... (En Esperanto la radiko **alt'** oni ne uzadas en tiu senco. „Alt" estas, por diri tiel, la vertikala longo de io aŭ iu kaj ne uzebla por montri distancon. Krom tio, la tradukinto atingis la malon de sia celo.

Malalta viro estas plimallonga ol viro alta. Aplikante „Alt" kiel specon de mezuro por distancoj ni vidos ke malalta distanco estas malpli longa ol alta distanco do: ili rimarkis en mallonga distanco malsuper si.... per aliaj vortoj: en sia proksimeco malsuper si ili rimarkis.... Kiel holandano mi scias ke la tradukinto ne volis diri tion. Li deziras diri longan distancon Evidente ne estas bone aplikita la vorto „alt". Kial estas uzita la vorto **malsuper?**

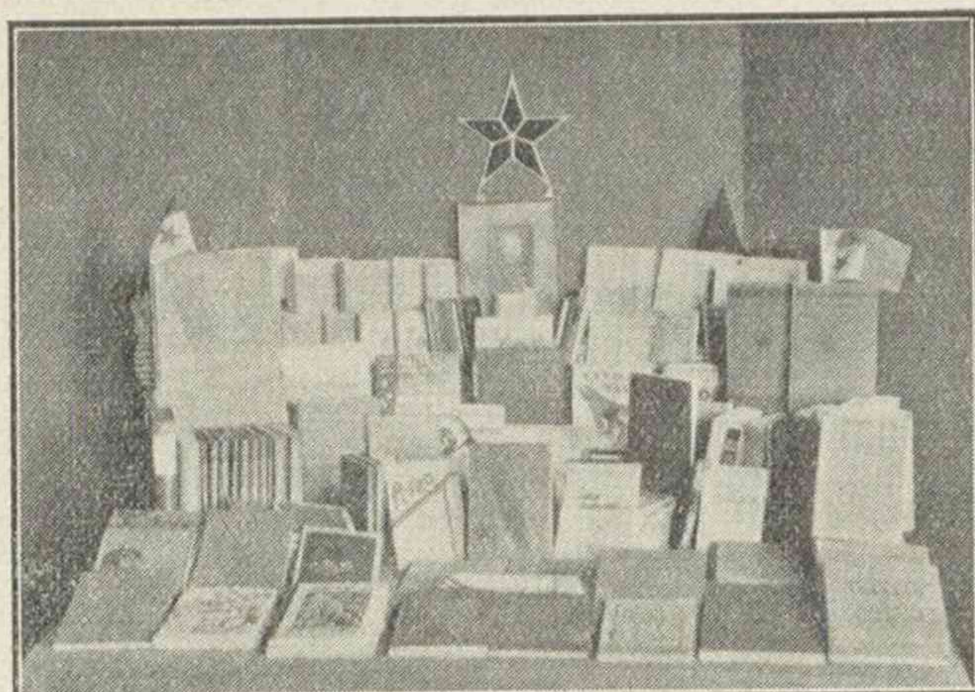
Ĉu **sub** estas tro longa? La frazo estus pli bona kaj sonus pli agrable se ni dirus jene: „Profunde sub si aŭ sube de si ili rimarkis......" Ĉu tio ne aspektas pli bele ol **„malalte malsuper"**, kiu estas lingva monstraĵo kun erara enhavo?).

Fine la tradukinto de tempo al tempo forgesis pri la tempo de verboj. Ekzemple: Reĝo Obebarel **estas**.... la provizejoj **estis** ĉiam malfermitaj por la popolo. Oni devas konservi la tempan formon en kiu oni komencis skribi aŭ rakonti. Domaĝe estas, ke la tradukinto ne aldonis „o" al la nomoj kiaj Barel, Faden, Botel k. c. ĉar la akcento nun estas sur la unua silabo kaj pro tio perdiĝas ilia diafana karaktero al niaj oreloj.

Tamen, malgraŭ supre montritaj deflankiĝoj, la libreto estas sufiĉe rekomendinda, precipe por postkursaj komencantoj.

La tendenco de mia kritiko estas stimuli la verkontojn al imitado de la Zamenhofa stilo kaj al singardemo, por ke ili ne ekverku esperantaĵojn estante ne kompetentaj. Th. B.

HIER IS DE LIBRO-SERVO.

Zie hier een deel van wat we U kunnen leveren. Onze kasten liggen vol. Maakt ze leeg.
Hebt ge esperanto geleerd, dan komt de tijd om u te goed te doen aan de literatuur.

Wilt ge in 't najaar eksamen doen, welnu studiewerken hebben we te over.
Wilt ge propaganda maken, ook aan materiaal daarvoor kunnen we u helpen.
Kortom alles wat esperanto betreft leveren wij.

Alle winst komt in de Federatiekas.
Reeds daarom bestelt ge bij de

Libro -Servo F.L.E., Postgiro 111278, Valentijnkade No. 2, Amsterdam (O.).

AL LA HOLANDA INSTRUISTARO!

Karaj gekolegoj.
La Internacia Asocio por Mondhelplingvo (IALA) en New York subtenas internacian korespondo-oficejon kun la centro en Berlin, Germanio.

Peradata estas korespondado en Esperanto (kaj okaze ankaŭ en aliaj lingvoj) inter geinstruistoj kaj gelernantoj de ĉiuj landoj.
Ĉiu el vi, kiu serĉas korespondantojn por si mem aŭ por siaj gelernantoj, anoncu sin ĉe: Sro Pieter Korte, Schoolstraat 13, Veendam, kiu estas peranto por via lando.

Kiam la peranto ricevos vian anoncon ĝis la 10-a aŭ 25-a de ĉiu monato, li povos sendi al vi la disponeblajn adresojn jam post mallonga tempo.

La perado estas senpaga. Sed bonvolu aldoni al via anonco poŝtmarkon por simpla letero interne de via lando.

La anonco enhavu: informojn pri kompleta adreso, aĝo, speco de lernejo, en kiu vi instruas aŭ kiun viaj gelernantoj vizitas, nombro de la anoncitaj knaboj kaj knabinoj, deziritaj temoj kaj interrilatoj, adreso de la instruisto, kiu kontrolas la infankorespondadon.

Ni rekomendas al vi, diligente uzi servojn de nia Korespondo-Oficejo kaj promesas al vi, fari nian plej bonan, por havigi al vi konvenajn korespondantojn. Ju pli vi partoprenos nian entreprenon, des pli ni kapablos helpi al vi.

Internacia Korespondo-Oficejo,
Sekr. Marta Moelke, Stindestr. 12,
Berlin-Steglitz, Germanio.

SOSIALISTIESE FRAKSIE.

Onze fraksie hield tijdens het Fed. kongres een zitting waarin haar werken werd besproken.

Kdo F. de Regt te Rotterdam, Cath. Beermanstr. 70 b, werd gekozen als peranto voor het Ned. taalgebied, inplaats van kdo Alings, die als zodanig bedankte.

Motie.

De afd. Rotterdam I van de Federatie van arbeiders-esperantisten,
in vergadering bijeen op Woensdag 10 Mei 1933,
kennis genomen hebbende van de inhoud en samenstelling van „Laborista Esperantisto", konstaterende, dat daarin bijna uitsluitend sosiaal-demokratiese leiders aan het woord komen ter aanbeveling van het Esperanto aan de arbeiders,
overwegende, dat onze Federatie is een algemeen-sosialistisese organisatie, die haar leden heeft en nieuwe leden wenst te rekruteren *onder alle stromingen* in de arbeidersbeweging,
overwegende voorts, dat in het biezonder de leiding van de O.S.P. en van de vrijdenkersvereniging „De Dageraad" meermalen metterdaad getoond hebben, simpatiek te staan tegenover onze internationale taal en onze federatie,
spreekt haar ontevredenheid uit over deze eenzijdige samenstelling van onze propagandakrant,
verwacht, dat in het vervolg voor een dergelik geschrift ook funksionarissen van O.S.P., C.P.H., R.S.P., N.A.S., Vrijdenkersbeweging en Anarchistiese groepen zullen worden uitgenodigd, waardoor de werfkracht daarvan belangrijk zal worden vergroot.

Onderschift Red. L. E.

(We hadden kunnen volstaan met deze motie niet te publiseren en schriftelik te antwoorden, dat door ons 600 uitnodigingen naar verschillend getinte arb. org. en personen zijn gezonden, evenals verleden jaar.
We herinneren er bovendien aan, dat we terzake in L. E. medewerking verzochten van onze leden. We kennen ten slotte niet alle adressen. Overigens komt een groot deel van de vakbeweging, waarbij toch ook leden van verschillende richtingen zijn aangesloten en van buitenlanders kenden we helemaal geen richting. Het gehele resultaat vindt men in ons Meinummer. Moesten we dat soms niet uitgeven, omdat bedoelde ijveraars voor Esp. ons niets zonden? Of onze verontschuldiging daarvoor uitspreken? Uit België bijv. ontvingen we totaal niets. Dit voor onze belgiese leden, hoewel hun belangstelling voor L. E. wel heel klein was daar uit heel België *100* — zegge honderd — stuks werden besteld.
Dat we nochtans deze „motie" plaatsen is alleen om te doen zien, hoe klakkeloos en ten onrechte men dikwels afkeuring uitspreekt, van eenzijdigheid beticht en ontevredenheid kweekt, alvorens zich op de hoogte te stellen).

MATENRUĜO.

Ruĝ' matena, ardon vian
Sekvis ĉiam nova tag';
Venu, do, simptom' de lumo,
Al nescio homa plag'
Ardo via nun inspiru
La luktantojn en mallum';
Vi stimulu la penantojn,
[: Ĝis ekbrilos taga lum' :]

Ruĝ' matena, en penado
Vin sopiris forte ni;
Kaj en noktoj tre mallumaj,
Kredis savon ni el vi.
Ruĝaj jam fariĝas nuboj,
Vent' susuras tra florar';
Baldaŭ brilos bela suno
[: Sur libero la homar' :]

(Melodio „Morgenrood".) Trad. B.

Dit blad wordt gedrukt bij de N.V. Vereen. Drukk.
Dico
Lutmastr. 167, Amsterdam-Z., Tel. 28876
Het Adres voor Uw Esperanto-Drukwerk!

AL LA STOKHOLMA SAT-KONGRESO.

Kun granda kontento mi povas sciigi, ke verŝajne estos eble lui duan aŭtobuson en West-Graftdijk. Por tiu-ĉi dua aŭtobuso jam anoncis sin proks. 13 personoj. Tiuj inter vi, kiuj ŝatus partopreni la aŭtobusan vojaĝon, anoncu sin ĉe kdo C. J. Veenendaal en West-Graftdijk.

ERARO.

Por tiuj, kiuj ne havos okazon partopreni tiun-ĉi aŭtobusan vojaĝon kaj sekve devos veturi per vagonaro, mi havas malĝojigan komunikon. La vojaĝoficejo, kiu faris al mi oferton pri la vagonara vojaĝo, eraris pri la prezo. Ĝi *ne* estas f 49.25, sed f 58.50. Do, por vojaĝo al Stokholmo kaj returne al Amsterdam, 3a klaso, por min. 20 personoj, la prezo estas f 58.50, kondiĉe, ke la kurzo de la sveda krono restu la sama.

En la lasta tempo mi ricevis plendojn de kamaradoj, kiuj ne ricevis „Sennaciulo'n" kaj „Sennacieca Revuo'n". Al ĉiuj plendintoj mi sciigas, ke mi transdonis iliajn plendojn al Parizo, sed mankas al mi la tempo por respondi al ĉiuj plendintoj. Mi estas konvinkita, ke la administracio en Parizo estas en ioma malordo pro la translokigo de Leipzig al Parizo, pro kio multaj aferoj, adresoj ktp perdiĝis. Mi tamen esperas, ke en mallonga tempo ĉio venos en bonordo.

J. W. Minke, Veeteeltstraat 144, A'dam-O.

LA JUNULARO KAJ LA MONDPACO.

Ter gelegenheid van de Goodwill-day" bracht het komitee voor vredeslektuur voor kinderen een uitgave in 't esperanto van een jeugdkrant, onder bovenstaande tietel.
Het blad is goed verzorgd, op groen papier en 4 paginaas groot. Formaat 37 bij 27 c.M. Prijs 2½ sent per eks. bij bestelling van minstens 25 eksemplaren, 50 of meer 2 sent per nummer bij vooruitbetaling aan Mevr. Romeijn, Statenlaan 6, Den Haag. Postgiro 100325.

ATENTU

Aŭstria kdo kiu dum tuta jaro instruis esperanton laŭ la rekta metodo en Anglio, deziras veni al Holando por same instrui laŭ tiu metodo. Nenian salajron li postulas, nur simplajn loĝejon kaj manĝaĵojn.
Pri mia persono povos vin informi holanda kaj angla kdoj, kies adresojn posedas la Fed. estraro en Nederlando.

H. Bruckenberger (SAT-ano 9877),
Wilbury Crest, Letchworth,
(Garden City), Anglio.

Mededelingen van het Federatiebestuur

Sekretaris: Mercatorstr. 133, Amsterdam-W. Libro-Servo: Valentijnkade 2, Postgiro 111278.
Penningmeester en Administratie L.E.: Valentijnkade 2, Amsterdam-O., Postgiro Nr. 144698.

Statuten-Reglement.

Deze week hebben **alle** afdelingen een kwantum lidmaatschapsboekjes ontvangen inhoudende op 20 paginaas met stevig omslag, de Statuten en het Reglement der Federatie en de konvencio met SAT, benevens enige pag. met kontributievakjes.

Het aanschaffen hiervan is voor *alle leden verplicht,* ingevolge het laatste kongresbesluit. De prijs er van is 10 sent.

Aan de afdelingen berekenen we echter slechts 7 sent per stuk. We verzoeken zo spoedig mogelik afrekening.

Afrekening

verzoeken we ook van de Meinummers van L.E. Bijna niemand betaalde nog. Weet men wel, dat heel veel tijd en geld gespaard kan worden op onnodige korrespondentie als alles juist en op tijd geschiedt?

Kwartaalstaten (ledenlijsten).

Waar in 't vervolg ledenafschrijvingen eerst op 't einde van elk kwartaal plaats vinden, hebben we staten laten drukken, welke onze afdelingsbesturen steeds op het einde van Maart, Junie, September en Desember dienen in te vullen en op te zenden. Binnenkort zullen ze de afdelingen worden toegezonden. De eerstvolgende kwartaalstaat wordt dus opgemaakt op 30 Junie en dan dadelik aan onze administratie gezonden. Dat is nodig omdat we anders niet kunnen garanderen, dat de leden der afdelingen Sennaciulo op tijd zullen ontvangen. Voor de eerste keer (dus op 30 Junie) zende men ons **twee** van deze lijsten toe — namen en adressen **duidelik** schrijven — daar een er van naar de adm. van Sennaciulo moet worden gezonden. Indien de afdelingen voor zich zelf een kopie willen behouden, of voor hun distrikt, kunnen ze dat doen. We zullen dan enige lijsten in voorraad sturen.

Onze Meikrant.

Er werden niet meer nabesteld, dus laten we niet meer drukken. We hebben echter nog een partij in voorraad. Zorg, dat deze wegkomt. Dit nummer kunt ge immers steeds gebruiken.

Goedkope brosjuretjes

moesten er komen, zei men op ons kongres. Zo een is „Amerika bestond reeds vóór Kolumbus", dat maar 1 sent kost.

We kregen hierop één — zegge één — bestelling van 100 stuks!

De SAT-leden en Sennaciulo.

Waar nu alle afdelingen en algemene leden, te beginnen met Julie a.s., Sennaciulo zullen ontvangen, zou het gebeuren, dat de Fed.-leden, die reeds lid van SAT zijn, dit orgaan dubbel ontvangen.

We menen dan ook, om dit te voorkomen, gerechtigd te zijn met SAT overeen te komen, dat ook de SAT-leden één eksemplaar ontvangen. Echter verzoeken we die SAT-leden, die er prijs op stellen toch twee eksemplaren te ontvangen gedurende dit jaar, dit even aan ons te melden. Omtrent de hierdoor in werking tredende verlaagde SAT-kontributie voor Fed.-leden, zal de peranto op de gebruikelike plaats t.z.t. mededeling doen.

Distrikts Mededelingen

DISTRIKT A'DAM. Sekr. Graaf Florisstr. 13.

Kort verslag. Distr. verg. 8 Mei.
Aanwezig 13 afd. met 28 vertegenwoordigers en het distr. bestuur.
Afd. 3, 11 en 12 waren afwezig.
Notulen jaarverg. goedgekeurd.
Voorstel afd. A'dam 5 tot 't organiseren van een reis naar België deze zomer, kon niet verder besproken worden, daar afd. Antwerpen, op ons verzoek om inlichtingen, nog niet antwoordde.
Voorstel bestuur, verhoging van kontributie der afd. aan het distr. op 2 sent per week, in welk bedrag de kontributie v.h. N.-H.- Distr. inbegrepen zou zijn, werd in prinsiepe goedgekeurd, doch aangehouden omdat dit voorstel in de afdelingen moet besproken worden.

Wegens uittreden van kdo Hoogendoorn uit het distr.best. werd kdo Bruinings als plaatsvervanger gekozen.
Het kontrole-komitee bestaat uit kdino Weerdman en kdoj Gesler en v. Paverd.
De afd.besturen worden verzocht het distr.-best. voorstel, verhoging kontributie op 2 sent (1½ sent A'dam-Distr., ½ sent N.-H. Distr) spoedig te bespreken met de leden, opdat onze vertegenwoordiger kdo Prins in het N.-H. Distr. bestuur dit voorstel te berde kan brengen. Zendt dus uw beslissing aan het sekretariaat. M. A., sekr.

Ekskursie

op Zondag 11 Junie. Vertrek per fiets om 8 uur presies van de Duivendrechtse brug. Vandaar (14 K.M.) naar de Vinkeveense plassen. Verder wordt de gehele dag op, om en in het water doorgebracht. Om ons het verkrijgen van de benodigde roeiboten van te voren te verzekeren, is voorafgaande aanmelding (zo vroeg mogelik) met gelijktijdige betaling van f 0.15 wel gewenst. Adres M. Essenberg, Oogststraat 60, Oost.
Het roeien kost f 0.75 per boot per dag. Terug in Amsterdam 18 uur 30.

DISTRIKT ZUID-HOLLAND.

Alvoko por kunlaborado!

Gekamaradoj, bedaŭre nur tre malmultaj el nia membraro kunlaboris por nia distrikta ekspozicio. Tamen ni urĝe bezonas multe da ekspoziciaĵoj. Ŝajnas ke vi opiniis, aliaj helpos, sed tio ne estas ĝusta. Se vin plaĉas ke niaj ekspozicioj estas bonordaj kaj belaj, vi havas la devon, tiel kunlabori kiel vi povas; poste vi ne ĉagrenos pri ne sukceso, se vi faris vian devon. Mi nun bezonas unue poŝtkartojn (marko bildflanke) el ĉiuj landoj, kompreneble ilustritajn.
El ĉiuj landoj unu letero, preferinde koverto kun poŝtmarko ktp. Ĉio estas por montri al la vizitontoj, ke niaj membroj konversacias kun multaj eksterlandanoj. La poŝtkartoj servos por sama celo, sed ili devas esti tiel belaj kiel eble, ĉar ili bonaspektigas la tuton.
Afiŝoj kaj glumarkoj diversaj estas ankaŭ akceptataj.
Kamaradoj, sendu nun senprokraste, kion vi donacas estos danke akceptata sed ne atendu ĝis aliaj ion sendas sed sendu tuj, la tempo forflugas kaj baldaŭ alvenas la tempo en kiu ni bezonos la belordigitan ekspozicion, kies beleco nur povas esti brila se vi kunlaboras.

La distrikta prizorganto,
P. G. v. d. Plank, J. Marisstr. 57 r.
Dordrecht.

DISTRIKT OVERIJSEL.

Sekr. Piet Heinstraat 35, Zwolle.
Dimanĉon la 30an de Aprilo je la deka matene okazis la kunveno de la distrikto Overijsel en Nijverdal. Krom la estraro la 2 ĝeneralaj membroj el tiu loko ĉeestis. La kunveno okazis en la domo de iu kdo el Nijverdal.
La projekto de regularo estas senrimarke aprobita.
Pri „Propagando en diversaj lokoj" ni klopodas akiri adresojn de abonantoj, eksmembroj ktp. el Deventer, Kampen, Almelo kaj Hengelo, por ke ni povu fari tie propagandon, okazigi kursojn kaj poste starigi sekciojn.
Ni decidis peti al la sekcio Zwolle elekti kvaran estraranon por la distrikto, por prizorgi la ekspozician materialon.
Pri la okazigo de ekzameno ni konstatis ke neniu sin anoncis por eventuala ekzameno en nia distrikto.
La ekskurso al Nijverdal estas fiksita je la 11a de Junio. Ni invitas ĉiujn laboristajn esperantistojn el nia distrikto kaj el proksimaj lokoj de la distrikto Gelderland.

T. Goudbeek, sekr. distr. Overijsel.

UIT DE AFDELINGEN

Zie ook „Agenda".

AFD. A'DAM III. „Tagiĝas en l'Oriento".
Sekr. Sumatrastr. 238 (Oost).

Nia sekcio okazigis la 16an de Majo sian jarkunvenon. La protokolo de la antaŭa kunveno estis aprobata kaj ni poste priparolis la malfermon de nia propra klubejo, kiu okazas la 23an de Majo. Ĉi tiu ejo troviĝas: 1e Ceramstraat 13 (O.), kaj ĉiuj sekcioj, kaj ĉiuj niaj anoj kiuj ne ĉeestis, estas petataj bone noti ĉi adreson. Pro laŭregula eksiĝo de la sekretario, la anaro elektis anstataŭantinon, kaj nia estraro ekde la 16-5-'33 konsistas el la sekvantaj gekamaradoj:
J. Liedermooij, prezidanto; kdino J. v. Wesel, sekretariino; H. Mittendorf, kasisto; R. de Man, 2a prezidanto; J. Ronner, asesoro.
Ni petas la sekretariojn de la sekcioj bone noti ankaŭ ĉi suprajn ŝanĝojn.

La sekretariino, J. v. Wesel.

AFD. A'DAM VIII. „Ni volas antaŭen".
Sekr. Maritszstraat 26[1], Amsterdam (O.).
Nia sekcio havos sian jarkunvenon je la 30a de Majo (Mardo) vespere je la 8a en la „Jeugdhuis" Polderweg, Amsterdam. Neniu restu hejme.

Stentrop, 2a sekr

AFD. A'DAM XIV.
Sekr. Plejadenplein 36 (N.).
La 14an de Majo nia grupo aranĝis propagandokunvenon en „'t Zonnehuis" pro la dujara ekzisto de nia grupo.
La salono estis plenplena kaj ni estis devi-

gataj rifuzi la eniron al multaj personoj.
La tuta vespero estis granda sukceso. La prezidanto malfermis la kunvenon, kaj donis la parolon al la sekretario kiu bonvenigis la ĉeestantojn kaj memorigis la historion de la grupo. Li salutis la reprezentantojn de la sekcioj Zaandam, A'dam V kaj A'dam VII kaj laŭtlegis gratulleterojn de geedzoj Faulhaber, sekcioj II kaj XIII.
Poste la grupanoj prezentis tre amuzan programon, kiu konsistis el deklamoj, kantoj kaj memverkitaj teatraĵoj. Ankaŭ ni aranĝis belegan loterion en kiu troviĝis multaj objektoj rilate esperanton kaj faritaj de grupanoj. La ĉeestantoj montris por ĉio grandan intereson kaj esprimis sin per laŭta aplaŭdo.
La instruisto de la pasinta kurso, kdo Dirkx, la estraro kaj kelkaj aktivuloj estis honorataj per floroj. La grupo ricevis belegan donacon, konsistanta el kupra emblemo por nia standardo, donaco de geedzoj Breuker, kaj la prezidanto prilaborigis nian standardon per literoj.
Refoje, la tuta vespero estis granda sukceso. Gegrupanoj! Vi montris, ke vi scias kiel agi. Restu aktivaj. Ni estas survoje Al nia idealo. Sekretario.

AFD. BEVERWIJK.
Sekr. Adrichemstraat 39.
Onze kursus is ditmaal geen sukses geweest. Begonnen werd met 24 deelnemers en geëindigd met 11, waarvan zich vermoedelik een 6-tal bij onze afdeling aansluiten. Als een, zij 't schrale, troost voor dit zeer zeker slechte resultaat zij echter vermeld, dat wij nog nimmer zulk een pech gehad hebben als bij deze laatste kursus.
Onze esp. persdienst vertegenwoordiger, kdo. Kamlag neemt zijn taak serieus waar en kan bogen op een schitterend sukses. Elke week bevatten onze 2 plaatselike bladen een flink prop. artiekel; uit eigen beweging namen Haarlems Dagblad en IJmuider Avondblad deze art. over. Zo hoort het!
In verband met de werkzaamheden van onze sekr. voor het provinsiaal distrikt hebben wij een nieuwe sekr. gekozen, n.l. **kdo. D. B. Kaspers, Adrichemstraat 39.**
Onze biblioteek breidt zich gestadig uit, en bevat reeds een 39-tal werkjes. Een beetje meer attentie hiervoor is echter wel gewenst. Sekr. D. B. Kaspers.

AFD. BUSSUM.
Sekr.: Keizer Ottostraat 105.
Sekcio Bussum okazigos „nokto-ekskurson" tra la arbaroj, por aŭskulti la najtingalon, la 27an de Majo. Ĉiuj gekamaradoj kiuj volas partopreni estos bonvenaj.
Forirtempo: 12 h. de la Brink en Bussum.
C. Pieters, sekr.ino.

AFD. ENSCHEDE. Sekr. Penninkstraat 14.
Woensdag 17 Mei vergaderde onze afdeling voor het eerst in een lokaal, gehuurd van de J.V.O. in Enschedé.
Op die vergadering konden wij een zestal nieuwe kdoj esperantisten inschrijven van de kursus, geleid door onze voorzitter, kdo De Bruin. De „vervolgkursussen" zullen in hetzelfde lokaal gehouden worden. Dus Woensdagsavonds om de andere week, vergadering-kursusavond.
De 1 Mei-krant van onze Fed. van Arb. Esp. is bijna verkocht. Er werd goed gekolporteerd op 1 Meivergaderingen, bijeenkomsten, meetings, enz.
Woensdag 31 Mei wordt de eerstvolgende ledenvergadering gehouden. Weest present!

AFD. GOUDA.
Sekr.: 4de Kade 121.
Op onze laatste huishoudelike vergadering waar de afgevaardigde o.a. ook verslag uitbracht van het kongres gaven wij onze afdeling een naam. Besloten werd haar te noemen „Ni persistu". Ook benoemden we een korrespondente voor de persdienst. De sosialisties georienteerde verenigingen zonden wij onze Meigroet, tevens deden we aan alle bestuursleden van vakorganisaties, sosialistiese partijen, ontwikkelingsverenigingen en allen die maar een enigszins leidende positie in de arbeidersbeweging bekleden een nummer van Lab. Esp. toekomen. Langs een van de hoofdwegen van Gouda plaatsten we in samenwerking met de burgerlike esperantistengroep een reklamebord dat zeker veler aandacht zal trekken.
Voor de zomer hebben we de propaganda reeds gedeeltelik vastgesteld, nu aan de slag!
De Sekr.: P. Maarsen.

AFD. DEN HAAG III. (Scheveningen).
Na twee keer te hebben vergaderd, zijn de zaken in onze afdeling weer geregeld.
Daar de kameraden Schut, v. d. Pol en Boon voor hun funksie hebben bedankt is het bestuur als onderstaand gevormd.
Kdo D. Varkevisser, 1e voorzitter; J. G. Meere, 2e voorzitter; D. Captein, 1e sekr.; H. Westerduin, 2e sekr.; A. Kiewiet, penningmeester; J. Rosseel, W. Pepping, geen bepaalde funksie.
'n Reglementswijziging, als gevolg kongresbesluit, is aangenomen en luidt aldus:
Art. 2. De afdeling onderscheidt twee groepen leden:
a. aktieve leden, welke zijn aangesloten bij de Federatie en haar organen ontvangen. Zij hebben 't recht tot het bijwonen van konversatie- en huishoudelike bijeenkomsten. Lidmaatschap verplichtend voor drie maanden.
B. Passieve leden (donateurs) welke 'n kontributie van f 1.25 per jaar betalen. Zij ontvangen van de afdeling maandeliks het orgaan L.E. en op huishoudelike vergaderingen hebben zij slechts een adviserende stem.
B. I. Onze kursisten zijn automaties passief lid.
B. II. Personen beneden 16 jaar zijn eveneens passief lid.
Deze reglementswijziging treedt 1 Julie 1933 in werking.
Kameraden,
Bij de oprichting van onze afdeling was ons parool: „De eerste steen is gelegd, wij bouwen rustig verder".
Ook nu is dit nog van kracht dus „Voorwaarts en niet vergeten".
D. Captein, sekr.

AFD. HEERLEN (Ni Venkos).
Sekr. Vorstenstraat 60.
Zondag 30 April vergaderde onze afdeling. Voor de vergadering gaf de heer Pennaerts de laatste les van zijn Cseh-kursus. Hij ontving van de kursisten een woordenboek, hem met een toepasselik woord van dank door kdino Hartsheerl aangeboden. Tevens ontving zijn vrouw alsmede de vrouw van ons lid Borgwat, welke laatste steeds zijn Zondagvoormiddagen voor deze kursus heeft opgeofferd, een boeket bloemen.
Op de vergadering, die goed bezocht was, werd besloten voorlopig geen konversatieavonden te houden, maar in plaats daarvan Zondagmorgenwandelingen te houden. Verslagen werden uitgebracht van het kongres en van de internationale bijeenkomst in Jupille, België. Tot lid van het Int. Prop. Komitee werd benoemd kam. Strating.
Op 1 Mei nam onze afdeling met vlag deel aan het Meifeest te Brunssum.Over de 900 Meikranten werden verkocht. Het was een mooie propaganda, die zeker vruchten zal dragen.

AFD. SCHIEDAM. Sekr. Fabristraat 91 b.
Onze afd. telt nu 37 leden dank ook zij de afgelopen kursus waaruit wij 17 nieuwe leden mochten boeken. Wij mogen dus tevreden zijn.
Men denke er aan dat de klubavonden blijven plaats vinden op Donderdag.

AFD. ZAANDAM. Estrarejo: Zuiddijk 362.
Do niaj membroj jam scias pere de nia interkontaktilo ke ni iomete plialtigis por laborantaj membroj, laŭ la decido de la membrokunveno la 24an de Aprilo. Ni esprimas nian fidon ke ĉiuj membroj tute komprenas ĉi tiun plialtigon; do de nun ĉiuj pagos 40 cendojn monate.
Dum la somero ni ne plu konversacios. Dimanĉmatene, sed laŭ la deziro de nia membrokunveno, unufoje monate kaj ĉiam vespere dum la semajno post la apero de Sennaciulo.
Ni aranĝos interesan kurskunvenon dum la dua semajno de Junio en kiu parolos iu eksterurbano pri temo interesa por niaj membroj. Informoj sekvos en la laborista gazetaro kaj per informkartoj
Laŭ la peto de la flagkomisiono ni informas ke la jenaj 5 kdoj ricevis plej multe por nia flago. Ili estas kdo Geuzebroek f 5.40, Gerrit Vis f 5.—, Kries f 4.45, Olie f 4.—, Schagen f 3.90. Sekvu la ekzemplon de tiuj kamaradoj. La estraro.

AFD. ZWOLLE.
Sekr. St. Jozefstraat 4.
De Jaarvergadering van 11 Mei was goed bezocht.
Na de gewone zaken, werden de jaarrapporten van Sekr., Penn. en Bibliotekaris voorgelezen en alle onder dankzegging goedgekeurd.
De aftredende bestuursleden Lievestro, Goudbeek en Versluis werden met algemeene stemmen herkozen.
Als 4e bestuurslid voor het distriksbestuur (distrikt Overijsel) werd met algemene stemmen Kdo. H. Drost gekozen, welke het tentoonstellingsmateriaal enz. zal verzorgen.
Er werd besloten Sro. Vilmos Bleier, zonder kosten voor de klub, te laten komen tot het houden van een lezing over verschillende schrijvers. Alleen zal gezorgd worden voor nachtverblijf.
Vervolgens bracht kdo Goudbeek, als afgevaardigde, verslag uit over het 18e kongres der federatie.
Er werd een spaarkas gevormd voor de reis naar Antwerpen teneinde ieder in de gelegenheid te stellen het 19e kongres der federatie te bezoeken.
De 11e Junie wordt een ekskursie gehouden naar Nijverdal, alwaar ook de Enschedese kameraden aanwezig zullen zijn.

AGENDA

Zie ook „Uit de Afdelingen". Ieder bezoeke de vergaderingen

A'dam (Distr.) 28 Mei. Bezichtiging Oud-Amsterdam met toelichting. (Alleen voor de museumdeelnemers). Bijeenkomen Muntplein hoek Binnen Amstel om 10.30.
A'dam II. 6 Junie 8 uur 's avonds samenkomen op de Brink.
Amsterdam IV. Elke Dinsdagavond van 19.30-21.00 uur en elke Woensdagochtend van 10.30-12.00 konversatie Falckstraat 10.
A'dam VIII. 30 Mei: jaarvergadering in het „Jeugdhuis", Polderweg.
Amsterdam IX. Klubavond elke Vrijdag van 8-10 uur, Zandhoek 14.
A'dam XI. Donderdags konversatie in „De Leeuw", Valkenburgerstraat 149 (C.)
Bussum. Elke Donderdag bijeenkomst in „Voorwaarts", Brinklaan 44.
Bussum. 27 Mei Nachtwandeling. 12 uur van de Brink.
Enschede. 31 Mei ledenvergadering in het gebouw van de J.V.O.
Rotterdam V. Elke Dinsdagavond klubavond 8 uur in „Spoorzicht", Hilledwarsstraat 2 b.
Scheveningen. Maandags klubav. 8 u. v. Egmondstr. 130.
Zwolle. 11 Junie per fiets naar Nijverdal. Elke Donderdagavond om 8 uur bijeenkomst in Palvu.

Voor Wol, Sajet, Kousen en Sokken naar
W. BAATEN
Oude Gracht 276, bij de Weesbrug, Utrecht
Aanbreien van voeten en maatwerk in eigen machinale brei-inrichting.